

HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO plan wynikowy

Ojczysty Panteon i ojczyste spory

Lp.	Temat lekcji	Treści	Oczekiwane osiągnięcia ucznia:
1	Greccy bohaterowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. W starożytnej Grecji 2. Wojna trojańska 3. Wojny z Persami 4. Niezgoda, która rujnuje 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy charakterystyczne antycznej cywilizacji greckiej – przedstawia antyczne wzory bohaterstwa na przykładzie <i>Iliady</i> Homera – charakteryzuje postawy antycznego żołnierza i obrońcy ojczyzny na przykładzie wojen grecko-perskich – omawia skutki wojny peloponeskiej dla świata greckiego – opisuje recepcję bitew pod Maratonem i Termopilami w kulturze
2	Polskie Termopile	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polski Leonidas 2. Bitwa pod Zadwórzem 3. Bohaterowie spod Wizny i Monte Cassino 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kto i dlaczego zyskał miano polskiego Leonidasa – przedstawia motyw Termopil i jego znaczenie w polskiej literaturze – opisuje przebieg i znaczenie bitwy pod Zadwórzem oraz wyjaśnia jej symbolikę – przedstawia bitwy pod Wizną i Monte Cassino jako symboliczne oraz historyczne nawiązania do greckich Termopil – omawia i ocenia znaczenie popularyzowania wiedzy o wydarzeniach historycznych za pomocą współczesnych środków przekazu
3	Republika rzymska – państwo obywateli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Republika rzymska 2. Rzymski obywatel – patriota 3. Kryzys republiki 4. Upadek republiki. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia cechy charakterystyczne republiki rzymskiej – omawia cechy rzymskiego obywatela – patrioty na przykładzie Cyncynata – wyjaśnia zależności między kryzysem republiki rzymskiej a upadkiem cnót obywatelskich – analizuje możliwość zastosowania obywatelskich wzorców obowiązujących w starożytnej republice rzymskiej w dzisiejszych czasach
4	Polski patriotyzm na przestrzeni wieków	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patriotyzm w przeszłości 2. Święta narodowe 3. Patriotyzm dziś 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia zmiany w rozumieniu pojęcia <i>patriotyzm</i> w Polsce na przestrzeni dziejów – wskazuje wydarzenia, które miały wpływ na rozwój polskiego patriotyzmu – charakteryzuje postawy patriotyczne w Polsce na przestrzeni dziejów – omawia mity związane z polskim patriotyzmem – wymienia polskie święta narodowe – wyjaśnia, czym charakteryzuje się współczesny patriotyzm i podaje jego przykłady
5	Jak rządzą Pierwsi Piastowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dynastia Piastów 2. Pierwszy król Polski 3. Spory o tron i kryzys 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie panowanie dynastii piastowskiej – wyjaśnia, jakie przesłanki umożliwiły

		<p>państwa Piastów</p> <p>4. Od odbudowy do podziału państwa Piastów</p>	<p>Bolesławowi Chrobremu sięgnięcie po koronę królewską</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację wewnętrzną w państwie piastowskim w XI w. i jej wpływ na pozycję władcy – przedstawia cechy charakterystyczne panowania Kazimierza Odnowiciel, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego – porównuje oraz ocenia koncepcje polityczne Bolesława Chrobrego, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego
6	Ostatni Piastowie na tronie polskim	<p>1. Drogi do zjednoczenia</p> <p>2. Metropolia na straży jedności</p> <p>3. Panowanie Kazimierza Wielkiego</p> <p>4. Zmiana dynastii w Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia cechy charakterystyczne rozbicia dzielnicowego w Polsce piastowskiej – omawia przyczyny i etapy jednoczenia ziem polskich – opisuje i ocenia rolę Kościoła w jednoczeniu państwa polskiego – charakteryzuje i ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego – prezentuje okoliczności przejścia władzy w Polsce przez Andegawenów i Jagiellonów
7	Polska częścią Europy łacińskiej	<p>1. Chrzest Mieszka I</p> <p>2. Zjazd w Gnieźnie.</p> <p>3. Katolicycy patroni Polsce</p> <p>4. Kultura i sztuka chrześcijańska</p> <p>5. Wartości i obyczajowość chrześcijańska</p> <p>6. Architektura i sztuka polska w średniowieczu</p> <p>7. Kronikarze dziejów Polski</p> <p>8. Laicyzacja i chrześcijaństwo w czasach współczesnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – omawia i ocenia skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I – opisuje postanowienia zjazdu w Gnieźnie i wymienia jego konsekwencje – przedstawia na wybranych przykładach rolę, jaką w średniowiecznym państwie i społeczeństwie odgrywali święci patroni – prezentuje cechy charakterystyczne sztuki i kultury chrześcijańskiej w Polsce – określa, na które obszary kultury chrześcijaństwo wywarło największy wpływ – omawia i ocenia wpływ wartości chrześcijańskich na przemiany w obyczajowości społeczeństwa polskiego – charakteryzuje sztukę i architekturę polskiego średniowiecza – wymienia kronikarzy polskich i przedstawia ich osiągnięcia – tłumaczy, jaką rolę kroniki odgrywały dawniej i współcześnie – charakteryzuje przyczyny i skutki laicyzacji życia publiczno-politycznego – wyjaśnia, co przyczyniło się do mniejszej niż w Europie Zachodniej laicyzacji życia w Polsce
8	Początki unii polsko-litewskiej	<p>1. Dlaczego zawarto unię polsko-litewską?</p> <p>2. Konflikt z zakonem krzyżackim</p> <p>3. Spór polsko-krzyżacki na arenie międzynarodowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny, postanowienia i skutki unii polsko-litewskiej w Krewie – przedstawia oraz ocenia panowanie Władysława Jagiełły – opisuje przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim oraz wojny trzynastoletniej – analizuje znaczenie bitwy pod Grunwaldem dla polskiej tradycji historycznej i świadomości narodowej na przykładzie obrazu Jana Matejki – charakteryzuje dyplomatyczne zabiegi Pawła

			Włodkowica na soborze w Konstancji – wyjaśnia, na czym polegała postępowość poglądów Pawła Włodkowica
9	Państwo szlachty polskiej	1. Dlaczego szlachta uzyskała przywileje? 2. Parlament szlachecki 3. „Szlachcie na zagrodzie równy wojewodzie”	– omawia okoliczności nadawania szlachcie przywilejów oraz wymienia ich skutki – opisuje sposób funkcjonowania demokracji szlacheckiej i jej instytucji – przedstawia cechy charakterystyczne stanu szlacheckiego – charakteryzuje ruch egzekucyjny i jego wpływ na postawy przedstawicieli szlachty – omawia i ocenia działalność przywódców ruchu szlacheckiego na przykładzie Jana Zamojskiego oraz Mikołaja Sienickiego – ocenia demokrację szlachecką w Polsce, wykorzystując opinie potomnych i wiedzę własną
10	Rzeczpospolita Obojga Narodów	1. Złoty wiek 2. Zawarcie unii lubelskiej 3. Rzeczpospolita krajem wielu kultur i religii 4. Pierwsi królowie elekcyjni	– charakteryzuje panowanie ostatnich Jagiellonów – przedstawia i ocenia przyczyny, postanowienia oraz skutki unii lubelskiej – ocenia postawy Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta wobec wyzwań epoki na przykładzie hołdu pruskiego oraz unii lubelskiej – wyjaśnia, na czym polegała wielokulturowość Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jakie były jej skutki – omawia i ocenia przejawy tolerancji wyznaniowej w Polsce szlacheckiej – wymienia cechy charakterystyczne architektury i sztuki polskiego renesansu – opisuje panowanie pierwszych królów elekcyjnych w Polsce – omawia miejsce hołdu pruskiego i unii lubelskiej w polskiej tradycji historycznej oraz świadomości narodowej na przykładzie obrazów Jana Matejki
11	Wiek wojen	1. Zygmunt III Waza na tronie polskim 2. O tron szwedzki 3. Zmierzch potęgi Polski 4. Lew Lechistanu 5. Rzeczpospolita – państwo ponad stan?	– omawia przyczyny, przejawy i skutki konfliktu Zygmunta Wazy z obozem szlacheckim – prezentuje cechy charakterystyczne konfliktów Rzeczypospolitej z sąsiadami w XVII w. – określa uwarunkowania powstania Chmielnickiego i jego skutki – opisuje przyczyny, przebieg i skutki potopu szwedzkiego – wymienia przyczyny i przejawy odchodzenia od tolerancji wyznaniowej w Polsce – charakteryzuje konflikt polsko-turecki w II poł. XVII w. – ocenia wpływ XVII-wiecznych konfliktów na społeczeństwo Rzeczypospolitej – przedstawia i ocenia postawy wielkich wodzów XVII w. wobec wyzwań epoki na przykładzie Stanisława Żółkiewskiego, Stefana Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego

12	Konstytucja 3 maja – ratunek czy przyczyna upadku?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czasy saskie 2. Poniatowski i jego przeciwnicy 3. Dokonania Sejmu Wielkiego 4. Drugi rozbiór Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przejawy kryzysu państwowości polskiej w czasach saskich – wymienia cechy sarmatyzmu i oświecenia w Polsce – charakteryzuje panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego – lokalizuje w czasie i przestrzeni rozbiory państwa polskiego – omawia reformy polityczne i społeczne Sejmu Wielkiego – prezentuje i ocenia postawy szlachty polskiej wobec przemian ustrojowych w kraju – ocenia ruch konfederacki w Polsce stanisławowskiej – przedstawia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Tadeusza Rejtana – określa miejsce Konstytucji 3 maja w polskiej tradycji historycznej i świadomości narodowej na przykładzie obrazu Jana Matejki
13	Dlaczego Rzeczpospolita upadła?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sytuacja po drugim rozbiórze 2. Powstanie kościuszkowskie i trzeci rozbiór Polski 3. Przyczyny upadku Rzeczypospolitej 4. Historyczne spory o upadek Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację w Rzeczypospolitej po drugim rozbiórze – opisuje przebieg insurekcji kościuszkowskiej i jej skutki – podaje przyczyny upadku państwowości polskiej w XVIII w. – charakteryzuje i ocenia stanowiska w sporze o ocenę przyczyn upadku Rzeczypospolitej – przedstawia i ocenia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Stanisława Augusta Poniatowskiego oraz przywódców i uczestników powstania kościuszkowskiego
14	1. Zawiedzione nadzieje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czy Polacy mogą istnieć bez państwa? 2. U boku Francji? 3. U boku Rosji? 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje losy Polaków po trzecim rozbiórze Rzeczypospolitej – przedstawia okoliczności powstania, organizację i losy Legionów Polskich we Włoszech – omawia i ocenia udział Polaków w kampaniach napoleońskich – wyjaśnia, w jakich okolicznościach powstało Księstwo Warszawskie i jak zostało zorganizowane – wymienia postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej – omawia organizację polityczną i przemiany gospodarczo-społeczne w Królestwie Polskim – przedstawia i ocenia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Poniatowskiego, Ksawerego Druckiego-Lubeckiego i Stanisława Kostki Potockiego
15	2. Spiski i powstania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spiski niepodległościowe 2. Powstanie listopadowe 3. Wielka Emigracja 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny zawiązywania spisków niepodległościowych na ziemiach polskich – omawia i ocenia postawy przywódców politycznych oraz dowódców wojskowych podczas powstania listopadowego

			<ul style="list-style-type: none"> – opisuje stosunek społeczeństwa polskiego do zrywów niepodległościowych – charakteryzuje Wielką Emigrację oraz jej wpływ na wydarzenia w Galicji i Wielkopolsce w latach 1846 i 1848 – wymienia skutki rabacji galicyjskiej
16	Bić się czy nie bić?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walka czy lojalność? 2. Powstanie styczniowe 3. Praca organiczna 4. Autonomia galicyjska 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg powstania styczniowego – wyjaśnia wpływ polskiej rzeczywistości politycznej XVIII i XIX w. na kształtowanie się nurtu realizmu politycznego oraz go ocenia – porównuje polskie powstania narodowe pod kątem przyczyn i okoliczności wybuchu oraz sposobu prowadzenia działań militarnych – przedstawia oceny polskich zrywów niepodległościowych w historiografii i publicystyce – prezentuje założenia ideologiczne oraz wskazuje cele i przykłady działalności zwolenników pracy organicznej – formułuje i uzasadnia własną opinię na temat polskich powstań narodowych
17	Jak kształtował się współczesny naród polski?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ku współczesnemu narodowi 2. W obronie polskości 3. Kultura narodowa i religia 4. Ruch narodowy 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia pojęcie narodu polskiego na przestrzeni wieków – wymienia czynniki, które miały wpływ na kształtowanie się narodu polskiego w XIX w. – opisuje sposoby walki w obronie polskości – omawia rozwój kultury polskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – przedstawia główne koncepcje ideologii nacjonalistycznej i jej rozwój na ziemiach polskich – charakteryzuje współczesny naród polski
18	Przemiany społeczne w XIX wieku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowe grupy społeczne 2. Sprawa chłopska 3. Sprawa robotnicza 4. O prawa kobiet 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie przemiany cywilizacyjne zaszły na ziemiach polskich pod zaborami w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – omawia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie polskim w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – charakteryzuje założenia ideologiczne i działalność partii politycznych na ziemiach polskich – omawia i ocenia stanowisko ugrupowań politycznych wobec sprawy odzyskania niepodległości przez Polskę – opisuje proces walki o prawa kobiet
1	I wojna światowa – po której stronie podjąć walkę?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powrót sprawy polskiej 2. Po stronie ententy czy państw centralnych? 3. Odzyskanie niepodległości 4. Polacy na konferencji 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje poglądy polskich środowisk politycznych na kwestię niepodległości Polski – przedstawia działania zbrojne Polaków w czasie I wojny światowej – opisuje międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej podczas I wojny światowej i po

		paryskiej	<p>jej zakończeniu</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia działalność Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego na rzecz odbudowy niepodległej Polski – przedstawia pierwsze tygodnie działalności państwa polskiego po odzyskaniu niepodległości – prezentuje decyzje konferencji pokojowej dotyczące odrodzonego państwa polskiego
19	Kształtowanie się granic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie wielkopolskie 2. Plebiscyty i powstania śląskie 3. Walki o wschodnią granicę 4. Przyłączenie Wileńszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej – omawia okoliczności przeprowadzania plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku – charakteryzuje spór dotyczący koncepcji państwa polskiego – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia okoliczności zajęcia przez Polskę Wileńszczyzny
20	Demokracja czy sanacja?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kto powinien rządzić w odrodzonej Rzeczypospolitej? 2. Rządy parlamentarne 3. Zamach majowy 4. Rządy sanacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co wpływało na demokratyczny charakter konstytucji marcowej – opisuje przyczyny i przejawy słabości polskiej demokracji w 20-leciu międzywojennym – omawia genezę, przebieg i skutki zamachu majowego – prezentuje cechy charakterystyczne rządów sanacyjnych – określa, co wpływało na autorytarny charakter konstytucji kwietniowej – ocenia rolę Józefa Piłsudskiego w kształtowaniu oblicza politycznego Polski międzywojennej – przedstawia założenia programowe i działalność głównych partii politycznych w 20-leciu międzywojennym
21	II Rzeczpospolita	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reformowanie kraju 2. Gospodarka II Rzeczypospolitej 3. Rzeczpospolita wielonarodowa 4. Sport w niepodległej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia trudności w powojennej odbudowie Polski – omawia działalność Władysława Grabskiego i Eugeniusza Kwiatkowskiego – prezentuje osiągnięcia polskiej gospodarki w okresie międzywojennym – charakteryzuje strukturę narodową II Rzeczypospolitej – przedstawia dokonania polskich sportowców – omawia kulturę międzywojennej Polski i charakteryzuje jej główne dziedziny oraz twórców
22	Polacy podczas II wojny światowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kampania polska 2. Rząd polski na emigracji 3. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 4. Polacy u boku ZSRR 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje działania zbrojne Polaków w czasie wojny obronnej – przedstawia, w jaki sposób doszło do utworzenia rządu polskiego na emigracji oraz omawia jego działalność – podaje okoliczności powstania armii Andersa – charakteryzuje szlak bojowy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie – określa polityczne uwarunkowania powstania 1.

			<p>Dywizji im. T. Kościuszki w ZSRR</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia polski czyn zbrojny podczas II wojny światowej – na przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa
23	W okupowanej Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka okupantów 2. Polskie organizacje podziemne 3. Powstanie warszawskie 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje politykę niemieckich i radzieckich okupantów wobec narodu polskiego – podaje przykłady martyrologii narodu polskiego – charakteryzuje organizację i działalność Armii Krajowej – przedstawia założenia i realizację planu „Burza” – określa uwarunkowania, przebieg i skutki powstania warszawskiego – wyjaśnia kontrowersje wokół oceny powstania warszawskiego – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa – omawia znaczenie i historię polskich elit
24	Polska Ludowa – niepodległa czy zależna?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wizje powojennej Polski 2. Przejęcie władzy przez komunistów 3. Pod rządami PZPR 4. W walce o prawa i wolność 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje wizje niepodległej Polski w koncepcjach politycznych rządu emigracyjnego i polskiej lewicy – określa wpływ wielkich mocarstw na sprawę polską – wymienia etapy przejmowania pełni władzy w Polsce przez komunistów – przedstawia i ocenia działalność powojennego podziemia politycznego i „żołnierzy wyklętych” – wyjaśnia, dlaczego PSL jako opozycja legalna poniosła klęskę – opisuje rolę propagandy w kształtowaniu postaw wobec władzy komunistycznej – ocenia motywy i postawy tych Polaków, którzy zdecydowali się popierać komunistów – charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca, polskiego Października 1956 r., Marca 1968 r., Grudnia 1970 r. oraz Czerwca 1976 r. – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa
25	Drogi do wolności	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki Solidarności 2. Jak powstała Solidarność 3. Władza kontra społeczeństwo 4. Stracona dekada? 5. Okrągły Stół 6. Wybory czerwcowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze organizacje opozycyjne lat 70. i 80. oraz ich działalność – opisuje przyczyny, przebieg oraz skutki polityczne i społeczne wydarzeń Sierpnia 1980 r. – omawia organizację, cele i działalność NSZZ „Solidarność” – charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do ruchu związkowego i opozycji – przedstawia genezę wprowadzenia stanu wojennego, jego cechy charakterystyczne i skutki – opisuje genezę i kluczowe decyzje obrad

			<p>Okrągłego Stołu</p> <ul style="list-style-type: none">– podaje przebieg i skutki wyborów czerwcowych w 1989 r. oraz okoliczności powołania rządu Tadeusza Mazowieckiego– na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa
--	--	--	--